

пасъ-ть, огнестрѣльны-тъ орудія, прахъ-ть пушечный и книгопечатаніе-то.

Изобрѣтеніе компаса.

Компасъ ся нарича единъ околчастый дървеный ковчежець (кутіика), съ стѣкленѣ захлупкѣ, на ко-го-то по средѣ-тъ ся върти постоянна стрѣлка, нама-зана съ магнитъ на остроконечный бодъ. На компа-са е замѣчательно най-много то, че какъ и да ся за-върща единъ край на магнитнѣ-тъ стрѣлкѣ всегда ся повръща на сѣверъ. И така по компаса може да ся познае гдѣ е сѣверъ, югъ, вѣстокъ и западъ, кое-то е твърдѣ важно а най-много за оныя, кои-то ся пуцать съ корабли въ открыто море, отъ гдѣ-то ся невиджатъ никаквы брѣгове. Компасъ-ть е изнамѣренъ отъ нѣкого Италянца *Флавіо Жіоіа*, кой-то живѣлъ при конца на XIII-то столѣтіе и при началo-то на XIV-то стол. Доклѣ не былъ изнамѣ-ренъ компасъ-ть мореплаватели-тъ не ся пуцали да-леко въ отворено море, но обыкновенно плували по край брѣгове-тъ; зачто-то имъ было тяжело да намѣ-рятъ пѣтъ въ море-то. А като ся изнамѣрилъ ком-паса, мореплаватели-тъ дерзостно начали да пѣту-вать съ него по моря-та въ различни страны. А въ тыя пѣтешествія изнамѣрили много новы страны и народы.

Изобрѣтеніе пушечнаго праха и огнестрѣльны-тъ орудія.

Изобрѣтеніе-то на огнестрѣльны-тъ орудія, сѣ-що така было важно за войны-тъ, какво-то изобрѣ-теніе-то компаса за мореплаваніе-то. Познато е че съ огнестрѣльны-тъ орудія, т. е. съ топове, пуш-кы, пищолы и т. д. стрѣлятъ посрѣдствомъ праха. Въ топѣ или пушкѣ турять прахъ съ куршюмъ или съ чясти отъ куршюмъ; а послѣ запалватъ праха